

Novi italijanski napadi. — Cesar slavi južne vojake. — Borojevič je ponosen na svojo armado. — Pijane laške čete.

Položaj.

Druga velika bitka ob Soči (od 18. do 28. jul.) je končana. S pridržanim dihanjem je cela Avstrija čakala izida. In ko je izvedela, da so naši junaki že zopet zmagovito odbili italijanske napade, ki so jih izvajali Italijani z nadčloveškim napotom, je bilo vse močno razveseljeno. Od vseh strani so prihajale navdušene čestitke poveljniku naših protitalijanskih čet, nadvojvodi Evgenu in poveljniku soške armade, generalu Borojeviču, in s tem seveda tudi hrabremu vojaštvu. Mi Slovenci smo občutili še posebno radost in veselje, kajti gre se sedaj za naše slovenske domove, za naše slovensko ljudstvo.

Toda tudi sedaj po izgubljeni bitki sovražnik ne miruje. Po kratkem presledku je zopet začel napadati oni del naše soške fronte, ki se začneja južno od Gorice in sega do morja. Kajpada brez uspeha! Pri goriskem območju, ob Krnu, ob koroški in tirolski meji je primeroma mir. Velikega se z nobene strani ne pričakuje.

Cesar južni armadi in mornarici.

Vsled sijajne zmage naše južne armade v drugi bitki ob Soči nad italijansko premočjo in vsled držnih činov naše mornarice je presvitli cesar izdal krasno armadno in mornariško povelje, v katerem se v izbranih besedah zahvaljuje vojaštvu in mornarici za sijajna junaška dejanja, obdružuje njih hrabrost ter jih bodri za bodočnost, v kateri se nas čakajo trde stvari.

Generalnemu polkovniku nadvojvodi Evgenu kot zmagovitemu vrhovnemu poveljniku naše južne armade je cesar podelil v zahvalo za smoteno vodstvo vojaški zaslužni križec prve vrste z vojnim okrasom.

Cesar generalu Borojeviču.

General Borojevič, poveljnik naše pete armade, ki se ob Soči bori proti Italijanom, ki torej brani našo slovensko zemljo, je izdal sledeče armadno povelje:

Vojaki! Njih Veličanstvo naš cesar in apostolski kralj je postal meni naslednje lastnoročno pisano pismo: „Ljubi general pl. Borojevič! Pod Vašim mnogoizkušnim vodstvom se je peta armada junaško borila in dosegla najlepše uspehe. V najtoplejši zahvali se spominjam Vaših zaslug in vam izrekam Svoje pohvalno priznanje. Dunaj, dne 29. julija 1915. — Franc Jožef I. r.“

Vojaki! Vaša pete armade! To najvšeje odlikovanje, ki jo je dobil Vaš vojskovodja, velja v prvi vrsti vam; to odlikovanje velja Vaši zvestosti, Vaši nepremerni hrabrosti, ono velja Vašemu kot skala trdnemu sklepu, da ne prepustite sovražniku brez povelja ne peči domače grude. Vaši otroci in otroci bodo s ponosom pripovedovali, da ste se Vi bili v bitkah ob Soči. Vojaki! Vaša pete armade! Vaš voditelj je ponosen na vas!

Na bojišču, dne 30. julija 1915.

Borojevič, general. pehote, I. r.

Nadvojvoda Jožef generalu Borojeviču.

Zborni poveljnik na italijanskem bojišču general k. a. r. i. e. nadvojvoda Jožef je brzojavil svoji armadnemu poveljniku generalu pehote pl. Borojeviču povodom zmage v drugi soški bitki:

„Tisti dan velikega vojnega leta, v katerem je bila v tako težki drugi bitki ob Soči pod v tolikih viharjih vedno sijajno preizkušnem vodstvu Vaše ekscelence ob skalnato trdem zidu naših čet zlomljena in odbita velikanska premoč sovražnika. — pozdravljam Vašo ekscelenco v imenu svojih junaških čet in prosimo tako častniki kakor moštvo, da naše globoko v sreih vkoreninjeno, v nešteti bitkah dokazano zvestobo izporočite Najvišjemu vojnemu gospodu z zagotovilo, da če napočijo še tako težke ure, bodo Doberdobske skupine do zadnjega zdihljeja veselo vstrajale zanj in za domovino in da bodo postavili svoje najboljše, svoje vse, tudi vnaprej.“

Pri generalu Borojeviču.

Slavni hrvaški akademični slikar profesor Iveković pripoveduje v hrvaških listih svoje utiske, ki jih je dobil, ko je obiskal v glavnem stanu soške armade generala Borojeviča, katerega je portretiral. Vojaki imajo v Borojeviču neomejeno zaupanje; kadar čujejo njegovo ime, nastane med njimi nepopisno navdušenje. Dasi ima Borojevič že skoro 60 let na svojih plečih, ohranil je neko mladeničko svežost in okretnost. Ko je prof. Iveković Borojeviča portretiral, je general sedel pri svoji pisalni mizi ter marljivo nekaj beležil in razmišljal. Ko je prof. Iveković pri slovesu izrekel nado, da se skoro vidi na laški zemlji, je dejal general Borojevič: „Vidi! Vidimo. Kar

Bog da! Pozdravite mi srčno, drage Zagrebčane in Zagrebčanke!“ Profesor Iveković je izvršil ob tej priliki še več drugih portretov, ter se podal nato na soško fronto, odkoder je prinesel interesantne slike. V Ljubljani je bil profesor Iveković dne 24. junija, v Gorici je došel 30. junija, ko je divjala bitka pri Podgori, ter je z avtomobilom obiskal Doberdoba, Tržič in Nabrežino. Sad tega potovanja bodo krasne slike, ki bodo v čast hrvaškemu in slovenskemu junaštvu.

Izgovor laškega časopisja.

Da bi pojasnilo neugoden položaj Italijanov ob Soči, trdi italijansko časopisje, da sta na južno fronto došla dva sveža avstrijska armadna zbora.

Dosedanje italijanske izgube.

Iz zanesljive strani se poroča iz Milana, da so izgubili Italijani v prvih dveh mesecih vojske 180 tisoč mrtvih, ranjenecv in pogrešanih.

Italijani izgubili 1280 častnikov.

„Tagesanzeiger“ poroča, da so izgubili Italijani v drugi bitki ob Soči 1280 častnikov, med njimi 54 štabnih častnikov.

600 italijanskih topov.

List „Baseler Nachrichten“ prinaša iz poročila italijanskega vojaka, ki je prenašal bolnike, o drugi bitki ob Soči zanimive podrobnosti. Vojak pripoveduje: Bitka je trajala dalje kot 100 ur. Prenašanje in pošiljanje ranjenecv, ki je trajalo najmanj 4—5 dni po bitki, je moči zdravniškega osebja tako izčrpalo, da se je moralo pritegniti nevojake na pomoč. Število ranjenih s 50.000 ni previsoko cenjeno. Razmerno mnogo težko ranjenih umre že med potjo. Število padlih italijanskih častnikov, med temi tudi mnogo iz višjih stopnij, je zelo veliko. Popolni seznam italijanskih izgub se bo izdal šele sredi meseca avgusta. Vojak pripoveduje, da so italijanski častniki pravili, da je italijanska artilerija razpolagala ob Soči s 600 velikimi in srednjimi topovi.

Pijane laške čete.

Vojni časnikarski stan poroča z dne 30. julija: Avstrijske čete, ki so se nahajale čisto blizu lastnih strelskih jarkov, pripovedujejo sledeče: Na Monte A. vanza se nahajajoči sovražnik je razgrajal in pel celo noč od 28. do 29. julija, izstreljeval salve v zrak in neprenehoma je bilo slišati v tle: „Vsi Avstrijci so svinje!“ Naši ljudi so dočuli ut's, da so morali biti Lahij p. a. i.

Kraljica Jelena se pripravljala za vohod v Gorico in Trst.

Italijanski listi so nedavno prinesli vest, da se bo italijanska kraljica Jelena v spremstvu vojvode o. portskega peljala na bojno fronto. Nameravano potovanje pa je izostalo. Vzrok za to je zanimiv in značilen obeten. General Kadorna je namreč naznanil italijanskemu dvoru, da bosta mesti Trst in Gorica že skoro v italijanski posesti. Kraljica Jelena je torej vse potrebno ukrenila, da bi na strani svojega moža na čelu italijanskih čet vkorakala v Gorico in Trst. Z velikim hrupom pričeta druga ofenziva italijanske armade pa se je, kakor znano, popolnoma ponesrečila in radi tega ni drugega preostajalo, kakor da je morala kraljica odložiti sanje zmagovitega vstopa v zaželjeni mesti. Na fronto ni pripotovala.

Kako je v Solkanu.

Z dne 27. julija pišejo iz Solkana: Tudi naša občina trpi. Zvonik sicer še ni prav nič poškodovan, kakor je bilo v „Slovenec“ pisano, trpele so pa mnoge hiše. Sovražnik, kadar ima čas, strelja na državno postajo, a ker ne zna dobro meriti,

ti, padajo krogle v bližino, in seveda tudi v bližnje solkanske hiše. Tudi ljudi so laški šrapneli že več ubili. Od sedaj je mrtvih pet oseb. Nekemu občinskemu starešini je včeraj sovražna krogla zdrobila levo nogo, danes mu jo bodo odrezali. Sploh je te dni kakor bi bil sodni dan. Lahj pa ne morejo dolgo streljati, ker jih naši topovi prehudo pozdravljajo.

Strašno klanje pri Podgori.

Zagrebske „Novine“ so priobčile izvirni dopis iz Podgore pri Gorici z dne 23. julija, ki se dobesedno glasi:

Nam je tukaj ogenj topov posušil solze v očeh: poleg nas mrtvi bratje! Čutimo bol, a solze v očesu ni. Gledamo vse mogoče vrsti smrti. Nekateri so res grozne; ne maram jih opisovati. Razburilo bi prevleč živčevje bralcev. Čeprav nam je ogenj posušil solze v očeh, vendar so slučajji, da se nam nehote poslijo v oko! Izjema, ki potrjuje pravilo! Dogode se presrešljivi slučajji. Dovolj je, da prideš med gospodo častnike, pa poslušaj, kako se izražajo o svojih dečkih. Ko prideš med vojake same, še več izveš; saj jih je 20 do 50 skupaj. Poprimejo se s sovražnikom, včasih dvajsetkrat močnejšim. Nastane klanje. Če se kdo vrne, je samo svedok. Zgodi se, da ne oslane — prav nihče živ! Umirajo kakor Spartani. Nekod je dejal ujet italijanski častnik: „Ti Dalmatinci so vrl rod. Vsi so ostali v strelskih jarkih mrtvi. Nobeden se ni hotel udati. Po 20 jih je preje ubilo 300 naših! Dokler je bil le eden izmed njih živ, nas je alal!“ — To jim torej priznava sam sovražnik, ki so ga naši zvečer ujeli, ko so dobili ojačenja. To jim priznava tudi vsi naši častniki, od prvega do zadnjega! Se sam zborni poveljnik se je nekega dne o njih zelo pohvalno izrazil, kar pa tudi zaslužijo. Gledal sem ta dva meseca tudi sam z lastnimi očmi njih junaštva tu pred Gorico na Podgori. Sovražnik je vrgel nagne, z mirno vestjo se sme reči, 25.000 granat, šrapnelov in min. Poizkusil je do dvajsetkrat napad z naš trikratno premočjo. Vsi so se razbili ob njih prsih in glavah. Padlo je kakih 200 mrtvecev, tri četrtine od težkih italijanskih granat. Če bi pa rekel, da je tu poginilo vsaj 1000 Italijanov, bi povedal premalo. Sovražnik je imel naravnost strašne izgube. Naš vojak se ne uda živ, se ne umakne. Vsaka patrona, ki jo ima, pomeni italijansko glavo. Ne strelja v zrak; in vsak naboj mu je dragocen; dobro jih hrani in varčuje z njimi — za Italijane. Kadar jih nima več, pa prime za bajonet. Tu pred našimi strelskimi jarki je videti še avstrijskih bodal, zadržanih v glave Italijanov. Ko je nek naših prebodel Italijana, je pa tudi njega zadela sovražna krogla. Dokler diha, tolče in ubija sovražnika. Sto slučajev je, da jih je zadela italijanska krogla, pa dokler more držati puško v roki, stoji in bije, strelja, dokler mu ne izginejo moči, ali ga ne zadene nova sovražna krogla. Navedel bi lahko takih slučajev, ki so jih potrdili častniki, cele litanije. Častniki sploh naše vojake radi vse hvalijo. Vsak izmed njih zasluži odlikovanje, tako pravijo! Ginljiv slučaj je danes tu pred vsemi častniki pripovedoval stotnik Roma, poveljnik strojno-puškinega oddelka. „Tudi jaz sem se sinoči razjokal, kar sicer ni moja navada. Tu pri strojni puški je vojak Grubič, doma iz Golubiča pri Kninu, kosil Italijane, ki so se bližali. Prileti težka granata, ki njega in strojno puško zasuje. Izvije se izpod zemlje; videl sem ga — ves krvav je bil! Začel se mu je kos granate zadaj v glavo. Zgrabi za lopato in začne odkopavati svojo strojnico; pomagali so mu tudi tovariši. Vsak hip se ozre, kje da so Lahj. Opazi, kako prihajajo bližje. Koplje in koplje, kolikor je v njegovih močeh. Že jo je izkopal in postavil. Šiba jih po notah. Opazil sem, kako mu je začel obraz bledeti. Ni se zdržal več na nogah. Padel je. Tovariši ga zamenili ter tepe Italijane naprej. Ko je padel, se malo dvigne. Nasloni glavo na roko, rad bi glavo vzravnal kvišku, a moč ga je zapustila. Slišali smo ga še: „Tebi, moj Bog, mojo dušo!“ in iztegne se. Skočili smo k njemu. Hitro ga pokličem: Grubič! On pa je zaprl oči: bil je mrtev! Solza mi je kanila v oko.“

Rusi pred umikanjem. — Ivangorod in Varšava pred padcem. — Neverjetno velike ruske izgube. — Strogi ruski red v ruski armadi razrahljan.

Položaj.

Naše in nemške armade stiskajo Ruse vedno trdnjeje v trdnjavski četverkotnik Ivangorod — Varšava — Lomža — Brest-Litovsk. Na jugu četverkotnika smo zavzeli mesti Lublin in Holm, ker s tem dobili važno železnico, ki je vezala Ivangorod po najkrajšem potu z ostalo Rusijo. Naša bojna fronta je sedaj že nad železniško črto Lublin-Holm. Najskrajnejše krilo te fronte se je odcepilo od glavne črte: in koraka ob Bugu proti trdnjavi Brest-Litovsk. Ob zapadni strani četverkotnika so naše čete med Varšavo in Ivangorodom preorazili znamenito reko Vislo ter zavzele na izhodnem bregu Visle važne postojanke. Železniška zveza med Varšavo in Ivangorodom ob Visli, ki je bila najkrajša, je vsled tega pretrgana. Varšava in Ivangorod sta od treh strani obkoljena.

Naši južni fronti poveljuje nadvojvoda general Jožef Ferdinand in general Mackensen, naši za-

padni fronti general Woyrs. Te dve fronti stojita pod neposrednim najvišjim poveljem nadvojvode Friderika in generala Konrada Hecendorfa. Nemški fronti, ki stoji ob Varšavi naprej ob reki Narew, Njemen in dalje naprej preko Mitave proti Rigi, poveljuje Hindenburg in njegov generalstabi načelnik Ludendorff. Kajpada postopata obe najvišji armadni vodstvi med seboj sporazumno.

Nemci so na več krajih prekoračili reko Narew ter stalno, četudi počasi, napredujejo proti Bugu, ki teče od Brest-Litovska proti zapadu in se izliva, združen z Narewom severno od Varšave pri Novem Georgijevsku v Vislo. Ob Njemeni prodira general Below, o katerem pišejo nevtralni listi, da ima zbrano velikansko število kavalerije, s katero bo ob ugodnem trenutku prodrli, da zapreči umikanje Rusov iz trdnjavskega četverkotnika in jih vlovi v past. Posebna nemška armada v severni Rusiji je že zavzela mesto Mitavo in se bliža obmorskemu mestu Riga,